

*Załącznik nr 3
do Regulaminu VII Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy
o Złote Lilie Jadwigi Andegaweńskiej
pod hasłem „Jadwiga-Król”
rok szkolny 2023/2024*

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych etapach Konkursu oraz wykaz literatury obowiązującej uczniów

SZKOŁA PODSTAWOWA

Etap szkolny

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.) w zakresie przedmiotu historia (klasy IV – VIII) obejmujący historię Polski od koronacji Przemysła II (1295r.) do śmierci Stefana Batorego oraz wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą na etapie szkolnym.

Etap rejonowy

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności wskazany do etapu szkolnego oraz dodatkowa wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą w etapie rejonowym.

Etap ogólnopolski

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności wskazany do etapu szkolnego i rejonowego oraz dodatkowa wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą w etapie ogólnopolskim.

Literatura:

Literaturą pomocną w przygotowaniu się uczniów do konkursu stanowią podręczniki do historii do szkoły podstawowej posiadające nr dopuszczenia MEN w podanym zakresie tematycznym.

Etap szkolny

Piotr Stefaniak „Była i Marią, i Martą” (str. 07-102), wyd. Katedra na Wawelu, 2022r.

Etap rejonowy

<https://ciekawostkihistoryczne.pl/2023/01/24/koronacja-u-jagiellonow/>

<https://ciekawostkihistoryczne.pl/2021/07/29/jak-niewiele-brakowalo-by-jadwiga-andegawenska-nie-zostala-krolem-polski/>

<https://www.replikiregaliowpl.com/polski-ceremonial-koronacyjny/>

Etap ogólnopolski

www.katedra-wawelska.pl

Zagadnienia:

- 1) Rola Świętego Stanisława jako symbolu zjednoczenia Polski.
- 2) Władysław Łokietek:
  - zjednoczenie Małopolski i Wielkopolski
  - pierwsza koronacja na Wawelu
- 3) Ostatni Piastowie na Polskim tronie, ich związki z Węgrami i Litwą.
- 4) Ludwik Węgierski- spadkobierca tronu Kazimierza Wielkiego.
- 5) Przywilej koszycki i jego znaczenie dla następstwa tronu po Ludwiku Węgierskim.
- 6) Jadwiga – król.
- 7) Unia w Krewie.
- 8) Chrzest Litwy.
- 9) Jagiełło współrządcą Polski (odrębność dworów i kancelarii Jadwigi i Jagiełły).
- 10) Państwo krzyżackie zagrożeniem dla Polski i Litwy.
- 11) Unia lubelska i powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
- 12) Królowie polscy z dynastii Jagiellonów.
- 13) Pierwsi królowie elekcyjni: Henryk Walezy i Stefan Batory

- 14) Katedra jako świadek historii:
  - groby królewskie: królowie pochowani w katedrze, miejsca pochówku św. królowej Jadwigi,
  - groby sławnych Polaków,
  - główne kaplice (Zygmuntowska, Świętokrzyska, Batorego, Wazów, św. Zofii),
  - główne ołtarze: Ołtarz Ojczyzny, ołtarz koronacyjny, ołtarz Czarnego Krucyfiksu,
  - Katedra świętych: święci związani z Katedrą, pochowani w Katedrze, relikwiarze świętych w Katedrze,
  - Krypta św. Leonarda,
  - katedralne wieże.

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych etapach Konkursu oraz wykaz literatury obowiązującej uczniów

SZKOŁA ŚREDNIA

Etap szkolny

Obowiązuje zakres wiedzy określony w podstawie programowej opublikowanej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2 marca 2018 r., poz. 467) obejmujący historię Polski od koronacji Przemysła II (1295r.) do śmierci Stefana Batorego oraz wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą na etapie szkolnym.

Etap rejonowy

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności wskazany do etapu szkolnego oraz dodatkowa wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą w etapie rejonowym.

Etap ogólnopolski

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności wskazany do etapu szkolnego i rejonowego oraz dodatkowa wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą w etapie ogólnopolskim.

Literatura:

Literaturą pomocną w przygotowaniu się uczniów do konkursu stanowią podręczniki do historii do szkoły ponadpodstawowej posiadające nr dopuszczenia MEN w podanym zakresie tematycznym.

Etap szkolny

Piotr Stefaniak „Była i Marią, i Martą” (str. 07-102), wyd. Katedra na Wawelu, 2022

Etap rejonowy

<https://ciekawostkihistoryczne.pl/2023/01/24/koronacja-u-jagiellonow/>

<https://ciekawostkihistoryczne.pl/2021/07/29/jak-niewiele-brakowalo-by-jadwiga-andegawenska-nie-zostala-krolem-polski/>

<https://www.replikiregaliowpl.com/polski-ceremonial-koronacyjny/>

https://rcin.org.pl/ihpan/Content/65434/PDF/WA303_84696_PwKSP-T2_Dalewski.pdf

Etap ogólnopolski

www.katedra-wawelska.pl

<http://www.wirtualnakatedra.pl>

Zagadnienia:

- 1) Próby zjednoczenia Polski po rozbiciu dzielnicowym.
- 2) Przemysł II – pierwsza koronacja od czasów Bolesława Śmiałego.
- 3) Rola Świętego Stanisława jako symbolu zjednoczenia Polski.
- 4) Władysław Łokietek:
  - zjednoczenie Małopolski i Wielkopolski
  - pierwsza koronacja na Wawelu.
- 5) Ostatni Piastowie na polskim tronie, ich związki z Węgrami i Litwą.
- 6) Ludwik Węgierski- spadkobierca tronu Kazimierza Wielkiego.
- 7) Przywilej koszycki i jego znaczenie dla następstwa tronu po Ludwiku Węgierskim.
- 8) Jadwiga – król.
- 9) Unia w Krewie. Wielkie Księstwo Litewskie. Terytorium i władcy przed unią (Giedymin, Kiejstut, Olgierd, Jagiełło, Witold).
- 10) Chrzest Litwy.
- 11) Jagiełło współrządcą Polski (odrębność dworów i kancelarii Jadwigi i Jagiełły).
- 12) Sytuacja polityczna w Europie Środkowej i Wschodniej od XIV w. do XVI w.:
  - państwo krzyżackie i jego zaborcza polityka,
  - dążenie do rozszerzenia panowania Luksemburgów i Habsburgów na północ i wschód Europy,
  - wzrost potęgi moskiewskiej w XV i XVI w. zagrażający wschodnim ziemiom Wielkiego Księstwa Litewskiego.
- 13) Unia Lubelska i powstanie Rzeczypospolitej obojga Narodów.
- 14) Królowie polscy z dynastii Jagiellonów.
- 15) Pierwsi królowie elekcyjni: Henryk Walezy i Stefan Batory.
- 16) Katedra jako świadek historii:
  - groby królewskie: królowie pochowani w katedrze, miejsca pochówku św. królowej Jadwigi,
  - groby sławnych Polaków,
  - główne kaplice (Zygmuntowska, Świętokrzyska, Batorego, Wazów, św. Zofii),
  - główne ołtarze: Ołtarz Ojczyzny, ołtarz koronacyjny, ołtarz Czarnego Krucyfiksu,
  - Katedra świętych: święci związani z Katedrą, pochowani w Katedrze, relikwiarze świętych w Katedrze,
  - Krypta św. Leonarda,
  - katedralne wieże.